

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

5.1 Συνθήκες κατοίκησης

Οι κοινωνικο-οικονομικές και πολιτιστικές συνθήκες διαβίωσης δεν μένουν σταθερές, αλλά συνεχώς μεταβάλλονται, εξαιτίας της τεχνολογικής και βιομηχανικής ανάπτυξης. Έτσι, οι κανόνες και οι αξίες που επικρατούν στο κοινωνικό περιβάλλον και ρυθμίζουν τη συμπεριφορά και τον τρόπο ζωής των ανθρώπων τροποποιούνται και βελτιώνονται.

Οι ραγδαίες αλλαγές που παρατηρούνται στην οργάνωση και λειτουργία της συνολικής κοινωνίας συνέβαλαν στο μετασχηματισμό της. Την ίδια τάση ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού ακολούθησε και η κατοικία του κάθε νοικοκυριού των τεσσάρων Επαρχιών του νομού Δωδεκανήσου όπου πραγματοποιήθηκε η έρευνα. Αυτό φαίνεται καθαρά από τις απαντήσεις που έδωσαν τα νοικοκυριά στις σχετικές ερωτήσεις του ερωτηματολογίου, η ανάλυση των οποίων ακολουθεί.

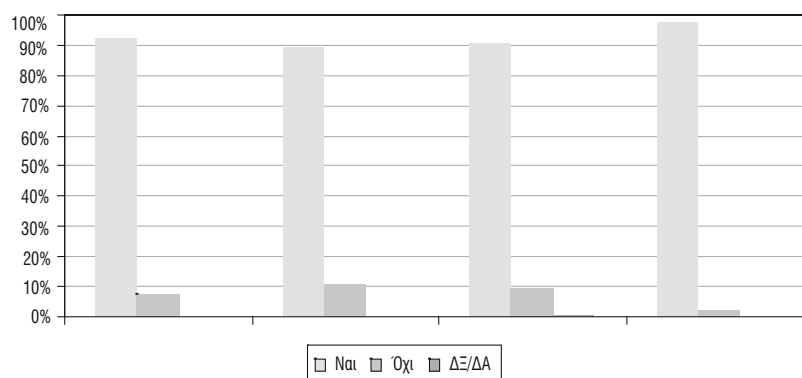
Στην ερώτηση αν το σπίτι που μένει το νοικοκυριό είναι η μόνιμη κατοικία του, η μεγάλη πλειονότητα των απαντήσεων σε όλες τις περιοχές (με μεγαλύτερο ποσοστό 97,8% στην Κάρπαθο και μικρότερο 89,5% στην Κω) απάντησε θετικά (Πίνακας 5.1).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.1

Μόνιμη κατοικία

Απαντήσεις	Επαρχείο				Σύνολο
	Ρόδου	Κω	Καλύμνου	Καρπάθου	
Ναι	92,1%	89,5%	90,3%	97,8%	91,6%
Όχι	7,9%	10,5%	9,4%	2,2%	8,3%
ΔΕ/ΔΑ			,3%		,0%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.1
Το σπίτι που μένετε τώρα είναι η μόνιμη κατοικία σας;

5.2 Ιδιοκτησιακό καθεστώς

Όσον αφορά στο ιδιοκτησιακό καθεστώς της κατοικίας, η ιδιοκατοίκηση εμφανίζει τα υψηλότερα ποσοστά, αφού περισσότεροι από τους μισούς ερωτώμενους των ίδιων περιοχών (από 60,7% στην Κω μέχρι 68,9% στην Κάρπαθο) δήλωσαν ότι κατοικούν σε ιδιόκτητη κατοικία. Τα αντίστοιχα ποσοστά των νοικοκυριών που δήλωσαν ότι μένουν σε ενοικιαζόμενη κατοικία

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.2
Ιδιοκτησιακό καθεστώς κατοικίας κατά Επαρχείο

Ιδιοκτησιακό καθεστώς	Επαρχείο				Σύνολο
	Ρόδου	Κω	Καλύμνου	Καρπάθου	
Ιδιόκτητο	67,9%	60,7%	68,9%	62,4%	66,6%
Ενοικιαζόμενο	19,5%	22,2%	13,6%	36,6%	19,7%
Δωράν παραχώρηση	12,1%	17,1%	17,2%	1,1%	13,2%
ΔΞ/ΔΑ			,3%		,0%
Έχει γίνει κατάληψη	,3%			,2%	
Εργατική εστία	,2%				,1%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

κία, κατά μειούμενη τάξη μεγέθους, είναι 36,6% στην Κάρπαθο, 20,8% στην Ρόδο και στην Κω και 13,6% στην Κάλυμνο. Εξάλλου, η δωρεάν παραχώρηση συγκεντρώνει πάνω από το 17% στην Κω και Κάλυμνο, 12,1% στη Ρόδο και μόλις 1,1% στην Κάρπαθο (Πίνακας 5.2).

5.3 Μέγεθος κατοικίας

Το μέγεθος κατοικίας αναλύεται σε όρους αριθμού δωματίων που χρησιμοποιούν τα νοικοκυριά –εκτός του λουτρού– αλλά συμπεριλαμβανομένης της κουζίνας και σε όρους τετραγωνικών μέτρων.

Στον Πίνακα 5.3 δίνεται ποσοστό των απαντήσεων των κατοίκων όλων των περιοχών που δήλωσε τον αριθμό των δωματίων της μόνιμης κατοικίας του.

Μέχρι 1 δωμάτιο η μόνιμη κατοικία είναι σχεδόν ανύπαρκτη.

Μέχρι 2 δωμάτια το ποσοστό των απαντήσεων των ερωτωμένων στην

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.3

Αριθμός δωματίων

Αριθμός	Επαρχείο				Σύνολο
	Ρόδου	Κω	Καλύμνου	Καρπάθου	
1	1,4%	1,2%		1,1%	
2	8,2%	5,1%	5,4%	19,6%	7,7%
3	21,9%	21,6%	19,6%	35,9%	22,1%
4	39,4%	43,1%	37,8%	20,7%	38,9%
5	22,2%	21,6%	24,2%	9,8%	21,9%
6	4,6%	6,0%	8,5%	7,6%	5,6%
7	1,3%	1,5%	1,5%	2,2%	1,4%
8	,6%		1,8%	2,2%	,8%
9	,1%		,9%	1,1%	,2%
10	,2%		,3%	1,1%	,2%
11	,1%				,0%
12	,1%				,0%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4
Τετραγωνικά μέτρα κατοικίας

Τετρ. μέτρα	Επαρχείο				Σύνολο
	Ρόδου	Κω	Καλύμνου	Καρπάθου	
-45	5,7%	6,6%	6,4%	17,2%	6,5%
46-60	13,4%	8,7%	14,1%	18,3%	13,0%
61-75	15,4%	14,7%	17,6%	17,2%	15,7%
76-90	27,4%	22,5%	27,6%	19,4%	26,3%
91-120	30,7%	35,1%	26,9%	19,4%	30,3%
121- 150	4,9%	9,6%	5,1%	7,5%	5,8%
151+	2,5%	2,7%	2,2%	1,1%	2,4%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Κάρπαθο είναι 19,6%, ενώ στις άλλες τρεις περιοχές πέφτει κάτω του 8,2%.

Μέχρι 3 δωμάτια υψηλότερο και πάλι είναι το αντίστοιχο ποσοστό στην Κάρπαθο (35,9%). Στις υπόλοιπες τρεις περιοχές βρίσκεται στο 20%.

Μέχρι 4 δωμάτια ακόμη υψηλότερα είναι τα ποσοστά των τριών περιοχών: 43,1% στην Κω, 39,4% στη Ρόδο, 37,8% στην Κάλυμνο, ενώ στην Κάρπαθο μειώνονται στο 20,7%.

Μέχρι 5 δωμάτια αξιοσημείωτα είναι τα ποσοστά 22,6% κατά μέσον όρο στις τρεις περιοχές, σε αντίθεση με την Κάρπαθο που μειώνεται στο 9,8%.

Τέλος, 6 ή πάνω από 6 δωμάτια διαθέτει περίπου το 8% του συνόλου των νοικοκυριών του νομού και το ποσοστό αυτό κυμαίνεται από 3% στο Επαρχείο της Ρόδου μέχρι περίπου 12,5% στο Επαρχείο της Καρπάθου.

Το μέγεθος της κατοικίας σε όρους τετραγωνικών μέτρων που διαθέτει η κάθε κατοικία παρουσιάζει κάποια αναλογία με τον αριθμό των δωματίων σε όλες τις διερευνούμενες περιοχές. Τα ποσοστά των κατοικιών ανάλογα με τα τετραγωνικά τους μέτρα παρουσιάζονται στον Πίνακα 5.4.

Ως προς το μέγεθος των κατοικιών και των τεσσάρων περιοχών έχουμε τα ακόλουθα ποσοστά των τετραγωνικών μέτρων: μέχρι 45 τετραγωνικά μέτρα τα ποσοστά είναι 17,2% για την Κάρπαθο και κατά του 6,4% για τις άλλες τρεις περιοχές.

46-60 τετρ. μέτρα: τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 18% στην Κάρπαθο, 13,8% κατά μέσον όρο στη Ρόδο και στην Κάλυμνο και 8,7% στην Κω.

61-75 τετρ. μέτρα:	και στις τρεις περιοχές τα ποσοστά ανέρχονται κατά μέσον όρο στο 16%.
76-90 τετρ. μέτρα:	για τη Ρόδο και την Κάλυμνο τα ποσοστά αυξάνονται στο 27,5% περίπου, ενώ για την Κω και την Κάρπαθο μειώνονται κατά μέσον όρο στο 21%.
91-120 τετρ. μέτρα:	στην Κω είναι 35,1%, στη Ρόδο 30,7%, στην Κάλυμνο 26,9% και στην Κάρπαθο 19,4%.
121 τετρ. μέτρα και πάνω:	η μείωση των ποσοστών των τετραγωνικών μέτρων είναι σημαντική αφού πέφτει κάτω του 9,6% (βλ. Πίνακα 5.4).

Συμπερασματικά τα τετραγωνικά μέτρα που έχει κάθε κατοικία εξαρτώνται από τον αριθμό των δωματίων που χωρίζεται και γι' αυτό υπάρχει κάποια αναλογία των αντίστοιχων ποσοστών (τετραγωνικών μέτρων-δωματίων) σε όλες τις διερευνούμενες περιοχές. Όπως μάλιστα φάνηκε στον Πίνακα 5.3, στην Κάρπαθο οι μόνιμες κατοικίες έχουν τα λιγότερα δωμάτια, συγκριτικά με τρεις άλλες περιοχές, όμως στον Πίνακα 5.4 φαίνεται ότι τα τετραγωνικά τους μέτρα είναι υψηλότερα. Έτσι, όσο αυξάνονται τα δωμάτια των κατοικιών τόσο τα τετραγωνικά τους μέτρα μειώνονται.

Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι το 46,2% των ερωτωμένων της Καρπάθου απάντησε ότι διαθέτει δεύτερη εξοχική κατοικία. Ακολουθεί με σειρά προτεραιότητας το 30,5% των απαντήσεων των ερωτωμένων της Καλύμνου, το 23,8% της Κω και το 18,8% της Ρόδου. Από τα παραπάνω φαίνεται ότι όσο λιγότερο αστικοποιημένες είναι οι περιοχές τόσο περισσότερο διαθέτουν δεύτερη εξοχική κατοικία (Πίνακας 5. 5).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5. 5
Κατοχή δεύτερης/εξοχικής κατοικίας

Δεύτερη / εξοχική κατοικία	Επαρχείο				Σύνολο
	Ρόδου	Κω	Καλύμνου	Καρπάθου	
Ναι	18,8%	23,8%	30,5%	46,2%	22,8%
Όχι	81,0%	76,2%	69,5%	53,8%	77,1%
ΔΞ/ΔΑ	,2%				,1%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

5.4 Εξοπλισμός και ανέσεις κατοίκων

Τα ποσοστά των ανέσεων που διαθέτει το σπίτι που μένουν οι κάτοικοι των τεσσάρων περιοχών έχουν ως εξής:

Από το 98,5% στην Κάλυμνο μέχρι το 100% στην Κάρπαθο όλες οι κατοικίες διαθέτουν τρεχούμενο νερό, τηλεόραση και ψυγείο. Ακολουθούν στα ποσοστά (91,85% στην Κάλυμνο μέχρι 97,9% στην Κάρπαθο) το εσωτερικό μπάνιο, η εσωτερική τουαλέτα και η ηλεκτρική κουζίνα.

Αρκετά υψηλά είναι τα ποσοστά των κατοικιών (από 86,9% στη Ρόδο μέχρι

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.6

Ανέσεις κατοικίας

Ανέσεις	Ρόδος	Κως	Κάλυμνος	Κάρπαθος
Εσωτερική παροχή νερού	98,80%	100,00%	98,50%	100,00%
Εσωτερικό μπάνιο ή ντους	95,50%	96,70%	96,10%	97,80%
Εσωτερική τουαλέτα	95,30%	96,40%	94,80%	97,80%
Κεντρική θέρμανση (καλοριφέρ)	26,50%	47,10%	19,50%	12,90%
Σόμπα (πετρελαίου, υγραερίου)	60,10%	47,00%	71,00%	81,80%
Τζάκι	23,30%	11,30%	12,70%	9,80%
Τηλεφωνικές γραμμές	92,90%	94,00%	91,50%	86,10%
Κινητό τηλέφωνο	58,60%	66,10%	57,50%	73,10%
Τηλεόραση	99,00%	99,40%	98,70%	100,10%
Video	58,00%	62,30%	54,80%	75,30%
Η/Υ	18,90%	13,90%	16,40%	26,90%
Κλιματιστικό	16,20%	13,90%	18,90%	2,20%
Πλυντήριο πιάτων	26,50%	26,60%	14,00%	4,30%
Πλυντήριο ρούχων	86,90%	92,80%	88,20%	94,60%
Ηλεκτρική κουζίνα	93,80%	95,10%	91,80%	97,90%
Ψυγείο	99,10%	99,40%	99,40%	100,00%
Φούρνος μικροκυμάτων	30,80%	40,50%	33,10%	31,50%
Αυτοκίνητο Ι.Χ.	63,60%	72,50%	52,30%	70,70%
Αυτοκίνητο επαγγελματικό	15,90%	18,10%	13,10%	27,20%
Μοτοσικλέτα	38,00%	46,90%	62,90%	38,50%

94,8% στην Κάρπαθο) που έχουν πλυντήριο ρούχων και (από 81,1% στην Κάρπαθο μέχρι 94% στην Κω) τηλεφωνικές γραμμές. Αλλά πάνω από τις μισές κατοικίες (52,3% στην Κάλυμνο μέχρι 66,1% στην Κω, διότι στην Κάρπαθο τα αντίστοιχα ποσοστά αυξάνονται από 70,7%-75,3%) έχουν στην κατοχή τους αυτοκίνητο ιδιωτικής χρήσης, video και κινητό τηλέφωνο.

Σόμπα (πετρελαίου, υγραερίου κ.λπ.) χρησιμοποιεί το 81,8% των σπιτιών της Καρπάθου, το 71% της Καλύμνου, το 60,1% της Ρόδου και το 47,8% της Κω. Σημαντικό επίσης είναι το 62,9% των σπιτιών της Καλύμνου που έχουν μοτοσικλέτα, ενώ στις τρεις άλλες περιοχές τα ποσοστά μειώνονται στο 46,9% στην Κω, 38,5% στην Κάρπαθο και 38% στη Ρόδο.

Αξιοπρόσεκτα είναι και τα ποσοστά (30,8% στη Ρόδο μέχρι 40,5% στην Κω) των κατοικιών που χρησιμοποιούν φούρνο μικροκυμάτων. Κεντρική θέρμανση έχουν επίσης 47,1% των κατοικιών της Κω, το 26,5% της Ρόδου, το 19,5% της Καλύμνου και το 12,9% της Καρπάθου. Τα δύο τελευταία ποσοστά βρίσκονται στα ίδια περίπου επίπεδα με τις κατοικίες των τριών περιοχών που διαθέτουν κεντρική θέρμανση, τζάκι, Η/Υ, επαγγελματικό αυτοκίνητο και πλυντήριο πιάτων.

Τα αντίστοιχα ποσοστά όμως των κατοικιών της Καρπάθου διαφοροποιούνται, επειδή εκείνες που έχουν επαγγελματικό αυτοκίνητο και Η/Υ αποτελούν το 27% περίπου. Αντίθετα οι κατοικίες της Καρπάθου που έχουν κεντρική θέρμανση, τζάκι, κλιματιστικό και πλυντήριο πιάτων πέφτουν κάτω του 12,9%.

5.5 Συμπεράσματα

Από την ανάλυση των στοιχείων του παραπάνω κεφαλαίου καταλήγουμε στα ακόλουθα συμπεράσματα:

Τα τέσσερα νησιά της Δωδεκανήσου είναι από τις περισσότερο ανεπτυγμένες τουριστικές περιοχές της χώρας. Για να ικανοποιήσουν οι κάτοικοι τις σύγχρονες απαιτήσεις της οικογενειακής τους ζωής αναγκάζονται να έχουν δεύτερη εργασία στα τουριστικά επαγγέλματα και να εργάζεται και η σύζυγος. Με την άνοδο του μορφωτικού επιπέδου και τον ενεργότερο ρόλο των δύο συζύγων στην επαγγελματική απασχόληση αυξάνεται το εισόδημα των νοικοκυριών. (Γνωρίζουμε δε ότι το μέγεθος και ο εκσυγχρονισμός της μόνης ή και της εξοχικής κατοικίας εξαρτώνται από το επίπεδο ευημερίας και εκπαίδευσης των κατοίκων κάθε περιοχής). Η βελτιούμενη οικονομική κατάσταση των κατοίκων των νησιών αυτών προήγαγε την ευημερία αλλά και την ποιότητα της ζωής τους και γι' αυτό απολαμβάνουν σε μεγαλύτερη έκτα-

ση τα υλικά αγαθά του σύγχρονου πολιτισμού μας. Για το λόγο αυτό η μεγάλη πλειονότητα έχει δική της μόνιμη κατοικία με πολλά δωμάτια και αρκετά τετραγωνικά μέτρα, ενώ ένα ικανοποιητικό ποσοστό διαθέτει δεύτερη εξοχική κατοικία. Σημειώνεται, επίσης, ότι το 85%-100% των κατοικιών τους έχουν εσωτερική παροχή τρεχούμενου νερού, εσωτερικό μπάνιο ή ντους, εσωτερική τουαλέτα, τηλεόραση, ηλεκτρική κουζίνα, ψυγείο, πλυντήριο πιάτων και τηλεφωνικές γραμμές. Επίσης, αρκετά πάνω από τις μισές κατοικίες έχουν στη διάθεσή τους αυτοκίνητο ιδιωτικής χρήσης, video και κινητό τηλέφωνο. Πολύ σημαντικά είναι τα ποσοστά των κατοικιών που χρησιμοποιούν σόμπα (πετρελαίου, υγραερίου κ.λπ.) μοτοσικλέτα, φούρνο μικροκυμάτων, κεντρική θέρμανση και επαγγελματικό αυτοκίνητο.

Ως προς τις διαφορές των ανέσεων των νοικοκυριών των τεσσάρων περιοχών προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Σχεδόν στις περισσότερες ανέσεις έχουν το προβάδισμα οι κατοικίες της Καρπάθου. Ιδιαίτερα, στο video, τον Η/Υ, το επαγγελματικό αυτοκίνητο και τη σόμπα (πετρελαίου, υγραερίου κ.λπ.) τα ποσοστά υπερβαίνουν το 91% σε σχέση με τις τρεις άλλες περιοχές. Υπάρχουν όμως και αρκετές άλλες περιπτώσεις που οι κατοικίες της ίδιας περιοχής παρουσιάζουν τα χαμηλότερα ποσοστά. Μάλιστα, στο πλυντήριο πιάτων και στο κλιματιστικό η διαφορά είναι πάνω από το 9,7% σε σχέση με τις τρεις άλλες περιοχές.
2. Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι μοτοσικλέτα έχει το 62,9% των κατοικιών της Καλύμνου. Με μια διαφορά 16 ποσοστιαίων μονάδων μειώνονται τα αντίστοιχα ποσοστά της Κω. Στη Ρόδο και την Κάρπαθο είναι ακόμα χαμηλότερα.
3. Όσο ο βαθμός αστικότητας ανεβαίνει, τόσο και σε υψηλότερα ποσοστά χρησιμοποιείται στις κατοικίες η κεντρική θέρμανση. Αντίθετα, όσο λιγότερο αστικοποιημένες είναι οι περιοχές τόσο περισσότερο χρησιμοποιείται στις κατοικίες τους η σόμπα (πετρελαίου ή υγραερίου κ.λπ.).
4. Τη δεύτερη/εξοχική κατοικία διαθέτουν σε υψηλότερα ποσοστά τα νοικοκυριά των λιγότερο αστικοποιημένων περιοχών.